

Τίτλος: «Η Σφίγγα ξέρει: ποιήματα-αινίγματα στον όψιμο Χαραλαμπίδη»

Συγγραφέας: ΑΝΤΩΝΗΣ Κ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ

Λέξεις κλειδιά: Κυριάκος Χαραλαμπίδης, Νεοελληνική Λογοτεχνία, Νεοελληνική Ποίηση, Νεοελληνική Λογοτεχνία της Κύπρου, Διεθνές Συνέδριο «Κυριάκου Χαραλαμπίδη Επίσκεψις», Πρόγραμμα «Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό», μύθος, μυθολογία, μυθική μέθοδος, πρόσληψη της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας, Επτά επί Θήβας, Υάδες, αινίγματα, *Οδύσσεια*, *Πρώτη πηγή* (1961), *Η άγνοια του νερού* (1967), *Το αγγείο με τα σχήματα* (1973), *Αχαιών Ακτή* (1977), *Αμμόχωστος Βασιλεύουσα* (1982), *Θόλος* (1989), *Μεθιστορία* (1995), *Δοκίμιν* (2000), *Αιγιαλούσης επίσκεψις* (2003), *Κυδώνιον μήλον* (2006) *Ολισθηρός Ιστός* (2009), *Ήμερος* (2012), *Στη Γλώσσα της Υφαντικής* (2013), *Ηλίου και σελήνης άλως* (2015)

Ημερομηνία δημοσίευσης: 2019

Εκδότης: Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου

Περίληψη: Στον όψιμο Χαραλαμπίδη, η μυθογνωσία παίρνει συχνά τη μορφή απαιτητικών ποιημάτων-αινιγμάτων, που προ(σ)καλούν τον αναγνώστη να τα αποκρυπτογραφήσει. Το ποίημα «Κλέεια, Ευδώρα, Κορωνίς, Φαίω και Φαισύλη» από τη συλλογή *Ηλίου και Σελήνης Άλως* (Αθήνα: Κέδρος 2015) αποτελεί χαρακτηριστική περίπτωση τέτοιου ποιήματος-αινίγματος, το οποίο όμως με το πέρας του παιχνιδιού αποκαλύπτει έναν διπλό φιλοσοφικό στοχασμό: (α) πικρό, για την ανατρεπτική παρέμβαση του ανθρώπινου θηρίου στην τάξη του σύμπαντος, στη «λογική του μυστηρίου»· (β) πιο αισιόδοξο, καθώς το «μυστήριο» διαταράσσεται μεν αλλά παραμένει. Το ποίημα, «κλειστό και ανοικτό, δηλαδή σκοτεινό και φωτεινό», ακολουθεί τη μεταφυσική ροπή που επανέρχεται με δυναμισμό στις πιο πρόσφατες συλλογές του Χαραλαμπίδη, ο οποίος ποικιλοτρόπως επιχειρεί «να ανατάμει τις αιτίες των όντων μέσα από τους μυστηριακούς συμβολισμούς» (αυτοσχόλιο ποιητή, per litteras). Όπως συνηθίζεται στα αινιγματικά παίγνια, ο ποιητής παρέχει έναν μίτο ερμηνείας (στις Σημειώσεις): τα πέντε ονόματα ανήκουν στις Υάδες, τις αστερωμένες κόρες του Άτλαντα και της Πλειόνης ή της Αίθρας, «ονόματα που αντανakλούν την έννοια του φωτός» (σ. 87 της συλλογής). Τι ξέρει η Σφίγγα, η «προαιώνια ως προς τη γνώση των ανθρωπίνων» (αυτοσχόλιο ποιητή), και πώς θα λύσουμε το αίνιγμά της; Ποια είναι η σχέση των Υάδων με τη Θήβα και με τον μύθο της εκστρατείας των Επτά, στον οποίο το ποίημα αναφέρεται; Γιατί ο ποιητής εστιάζει στο φως, όταν πρόκειται να ακολουθήσει η φρικτή κακοφωνία του σκότους και του θανάτου;